

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Din cauza vacanței Paștelui numărul viitor al Dreptului va apare Duminică 4 Maiu.

Const. V. Odobescu. — Acțiunile penale Temerare.
Jurisprudența Română. — Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I. — Dotă. — Imobil dotal. — Vânzare. — Acțiune în anulare.
(Elena St. Dumitrescu cu Ioana Floru Enache).
Trib. Ilfov s. I com. — Nume comercial. — Nume patronimic. — Cedare. — Societate anonimă. — Act constitutiv. — Denumire.
(Emil și Ioan I. V. Socec cu Societatea anonimă Socec & C-ie).

ACȚIUNILE PENALE TEMERARE

(art. 60—61 Pr. pen.)

Se știe că conform art. 60 și 61 din c. de pr. pen. se poate introduce o plângere penală de ori și cine și contra ori și cui, fie la oficerul de poliție judiciară respectiv, fie la procuror, fie la judecătorul de instrucție, fie chiar la tribunal direct. Reclamantul de multe ori, care nu e om de legi, și nu cunoaște toate dispozițiunile precise ale codului penal, sau e de rea credință și vrea dinadins să intimideze pe intimat,—în loc să reclame pe cale civilă, se duce la judecătorii corecționali. Câte acțiuni îndreptate pe cale corecțională, nu se clasează de parchet? Și deci degeaba se împovărează instanțele corecționale cu asemenea acțiuni, se pierde timp și ofițerii de poliție judiciară sunt stânjeniți în zadar cu niște cercetări care, dela început, nu pot întruni elementele vreunui delict.

Iată deci pe intimat (presupusul inculpat) târât în mod desagreabil și jenant la un cabinet de instrucție sau la un comisar din o simplă imprudență sau ambiție a unui reclamant. Nici în codul nostru penal, nici în cel francez nu există „*la contre poursuite*” adică; dacă s'a dovedit neîntemeiată reclamațiunea, imediat cel ce a făcut o asemenea reclamațiune, să capete el *pedeapsa și despăgubirile*

Cu toate acestea, de curând la Paris, doi juriști penaliști de valoare care, fiind și parlamentari, au propus un proiect de lege din inițiativă parlamentară, care în curând va deveni lege — căci a fost primit cu entuziasm de toate forurile juridice : D-nii André Hesse,

președintele comisiunii de legislație a camerei deputaților, și Jean Bosc, senator. Ei au propus ca să fie supus reclamantul decăzut *la pedepse penale și reparațiuni civile, suportând risicul pe propria lui răspundere.*

În expunerea lor de motive cei doi juriști zic : „Că Palatul de justiție din Paris este împovărat de mii și mii de reclamațiuni nedrepte ; 3000 de acțiuni au fost clasate ca nefiind penale. Magistrații au ajuns a fi pe nedrept complicii unor oameni de rea credință care vor să abuzeze de penal, întârzierile în judecăți provin din cauza acestei aglomerațiuni exagerate și ilicite de a'aceri care au sorțul clasării, se pune în mișcare acțiunea publică pentru ambiția unui om de rea credință.

„La câți oameni onorabili nu le-a venit oare rău și nu s'au emoționat când s'au văzut târiți prin cabinetele procurorilor și ale judecătorilor de instrucție ?

„Toate acestea de multe-ori că să auză de la același judecător de instrucție că, după un timp de oarecare, afacerea s'a clasat ! *Care e compensațiunea lui, care este reparațiunea lui, pentru prejudiciul cauzat și rușinea suferită pe nedrept ? Nici una.*

„Ei bine ! de azi înainte, vedem ca reclamantul de eri, care s'a jucat de-a penalul, să devie el *inculpat* și să plătească gros pentru imprudența sau ambiția lui“.

Iată ce magistral închee raportul celor doi eminenți penaliști francezi ! Cu alte cuvinte se va introduce un text de lege care pe loc să pedepsească pe reclamantul abusiv. Atunci fie-care s'ar gândi mai serios și ar consulta avocați penaliști înainte de a porni o plângere penală contra cuiva, căci știe ce'l așteaptă dacă ea nu întrunește elementele vre-unui delict, azi însă știe că nu are nici o răspundere și nici o sancțiune.

Și în legea română un astfel de text de lege ar fi bine-venit și bine primit.

Ne reamintim cu această ocaziune o poveste veselă ce ne-o istorisea odată Alecu Lahovary, postul Director de prefectură de Poliție în București pe vremea lui Radu-Mihai și Moruzzi, care înainte de aceasta, fusese subprefect, „*sapciu*” în tinerețe.

Pe atunci subprefecții erau și judecători comunali și de pace înainte a legii lui Eugeniu Stănescu.

— Ia zi, nene Alecule, îi spuneam eu, cum judecai ca judecător de pace și subprefect? — „Cum să judec dragul meu! în penal ce crezi că mergea lucrul ca azi, ca voi cu toate articolele voastre; ba că întrunește *elementul*, ba că nu'l întrunește (adică *elementul penal*).

„Eu intram în *șeață* și nici nu lăsam pe *clântăii* să *trăncănească*; deadreptul întrebam pe părți; pe reclamant întâi: ce ai cu el mă! i-a spune ce dovezi ai, că-l faci hoț?—Cum vedeam că o încurcă și că e șicană la mijloc, îi ziceam: acuma o să-ți arăt eu *penal*. Ia vino încoa, mai aproape inculpatule; ia-l pe d-lui de *chică* și *pocnește-l* și *pleznește-l*, *dă-i donă* palme să'l înveți minte și altă dată să nu mai cheme în *cremenal* pe alții pe degeaba, chiar așa de gust!

Și iață cum îi vindecam de nu mai venea unul cu plângeri la mine neîntemeiate“.

Se poate vedea de aci humorul cu care le spunea acestea, Alecu Lahovary, un om plin de haz și din generația aceia căreia îi era multe permise.

Iată proiectul de lege ce se preconizează și la Paris, nu chiar așa ca al lui nenea Alecu Lahovary, dar tot *principiul de reparațiune și pedeapsă* domină.

Const. V. Obedeanu

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 23 Octombrie 1929

Președinția D-lui D. Florescu, consilier

Elena St. Dumitrescu cu Ioana Florea Enache.

DOTĂ. — IMOBIL DOTAL. — INSTRĂINARE. — ACȚIUNE ÎN ANULAREA VÂNZĂRII PENTRU VIȚIU DE CONSIMȚĂMÂNT. — CUI APARTINE EXERCITIUL ACESTEI ACȚIUNI.

Potrivit art. 1242 cod. civil, în timpul căsătoriei bazată pe regim dotal, bărbatul singur având exercitiul acțiunilor în justiție contra debitorilor și deținătorilor averii dotale, urmează că numai el este în drept să exercite acțiunea în anularea unui contract de vânzare încheiat de soția căsătorită sub regim dotal și având de obiect un imobil constituit dotă, ori care ar fi motivele de nulitate pe care se întemeiază acțiunea și deci și atunci când motivul invocat este întemeiat pe viciu de consimțământ din partea soției vânzătoare.

No. 2281. — Respins recursul făcut de către Elena St. Dumitrescu în contra sentinței cu No. 943 din 20 Septembrie 1928 a Trib. Ilfov S. IV în proces cu Ioana Florea Enache.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Elena St. Dumitrescu în contra sentinței Nr. 943 din 20 Septembrie a Tribunalului Ilfov, secțiunea IV-a.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că recurenta Elena St. Dumitrescu, autorizată de Tribunal, a intentat acțiune contra intimătei în recurs, Ioana Florea Enache, cu autorizațiunea soțului, spre a se anula actul autenticat de tribunalul Ilfov, secțiunea de Notariat sub Nr. 23.482/921, prin care vânduse intimătei un teren al său dotal, sprijinind acțiunea pe motivul că consimțământul ei a fost smuls prin dol și violență exercitate de soțul ei, de intimată și soțul acesteia.

Că, judecătoria rurală Budești jud. Ilfov a admis acțiunea prin cartea de judecată Nr. 175/926 și a anulat actul de vânzare pe baza art. 955 și 956 c. civ. stabilind în fapt că consimțământul recurente — vânzătoare a fost smuls prin violență exercitată de soțul ei.

Că, însă, tribunalul Ilfov prin sentința atacată cu recurs admitând apelul făcut de intimată și reformând cartea de judecată a respins acțiunea recurente pe motiv că chiar din conținutul ei rezultă că se referă la o avere dotală, și că așa fiind, nu poate fi purtată decât de soțul recurente potrivit art. 1242 c. civ. iar nu de recurentă, care astfel a intentat acțiunea fără să aibă calitate.

Văzând motivele de recurs.

„Denaturarea acțiunii ce am intentat în cauză: greșită interpretare a celor ce eu ceream; greșită aplicațiune a art. 1242 c. civil, violarea dreptului de a petiționa“.

Având în vedere că, prin motivul de recurs, recurenta critică sentința tribunalului pentru denaturarea acțiunii, greșita interpretare a cererii sale, greșita aplicațiune a art. 1242 c. c. și violarea dreptului de apărare — susținând că acțiunea sa era o acțiune în anulare bazată pe viciu de consimțământ și de atributul ei personal, iar nu al soțului, care are numai acțiunile ce intră în cadrul totalității; că deci greșit tribunalul a făcut în cauză aplicațiunea art. 1242 c. civ.

Considerând că din art. 1242 c. civ. rezultă că în timpul căsătoriei bazate pe regim dotal numai bărbatul are exercitiul acțiunilor în justiție contra debitorilor și deținătorilor averii dotale; legiuitorul dând astfel un mandat general bărbatului de a reprezenta pe soție în toate acțiunile relative la averea dotală.

Considerând că, în speță, este constant că recurenta este căsătorită sub regim dotal și că prin acțiunea sa dânsa tindea la anularea unui contract de vânzare având de obiect un imobil dotal.

Considerând că, în atare situațiune, Tribunalul n'a violat dar dimpotrivă a făcut o justă aplicațiune a art. 1242 c. civ. când a respins acțiunea recurente pe considerațiunea că potrivit textului citat dânsa n'avea calitatea să o introducă; și prin urmare, motivele de recurs nu sunt întemeiate.

Că așa fiind, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV S. I. COMERCIALA

Audiența dela 5 Decembre 1929

Președinția D-lui I. Costin, judecător.

Emil și Ion I. V. Socec cu Societatea anonimă „Socec & Co”

NUME COMERCIAL. — NUME PATRONIMIC. — CEDAREA LUI ÎMPREUNĂ CU FONDUL DE COMERȚ. — PERPETUITATE. — ART. 78 C. COM.

NUME COMERCIAL. — CEDARE. — INDICAREA DE CĂTRE CESIONAR A CALITĂȚII SALE DE SUCCESAR. — DACĂ ACEASTĂ INDICARE MAI ESTE CERUTĂ ȘI ÎN PRIVINȚA SOCIETĂȚILOR ANONIME. — ART. 78 C. COM.

SOCIETĂȚI ANONIME. — DACĂ POT FI DENUMITE PRIN NUMELE FONDATORULUI SAU A FOSTULUI PROPRIETAR AL STABILIMENTULUI COMERCIAL. — ART. 78 AL. 2 COD. COM.

1^o Numele comercial, fiind un capital, un bun patrimonial și o sursă importantă de câștiguri, poate fi cedat odată cu cesiunea fondului de comerț de care este indisolubil legat, chiar atunci când conține însuși numele patronimic al cedentului și această cesiune urmează a fi socotită ca făcută pentru tot-de-auna, iar nu numai temporar, atunci când se constată că în intențiunea părților a fost ca cesiunea numelui comercial să fie făcută fără nici o limită de durată.

2^o Dacă atunci când se cedează numele comercial, cesionarul trebuie să arate în firmă calitatea sa de succesar, pentru a preveni ori ce confuzie posibilă între firma nouă și cea veche, această obligațiune nu mai poate fi impusă atunci când este vorba de o societate anonimă, care are o personalitate distinctă de aceia a acționarilor și unde cesiunea acționarilor nu poate interesa, acțiunile circulând la infinit, din mână în mână, fără ca existența societății să poată fi influențată întru câtva.

3^o Cu toate că potrivit art. 78 al. 2 c. com. societatea anonimă nu are firmă socială și nu poate fi determinată prin numele nici unuia din asociați, acest text însă nu oprește ca societatea anonimă în denumirea sa să cuprindă numele fondatorului sau a fostului proprietar al stabilimentului comercial

No. 1967. — Respinsă acțiunea intentată de către Emil I. V. Socec și Ioan I. V. Socec în proces cu Societatea anonimă „Socec et Comp.”

S'au ascultat D-nii avocați Gr. Conduratu pentru reclamanți și S. Rosental pentru Societatea pârâtă.

Tribunalul.

Având în vedere acțiunea intentată de Emil I. V. Socec și Ioan I. V. Socec, din București, în contra Societății anonime „Socec et Comp.” prin reprezentanții ei legali, cu sediul în București, Calea Victoriei No. 13, pentru a fi obligată această Societate, să șteargă din compunerea denumirii sale actuale, numele patronimic Socec, care este numele patronimic al reclamanților, și să fie deasemenea obligată a plăti și 50.000 lei pe zi cu titlu de daune cominatorii, până la radierea aceluia nume.

Având în vedere actele din dosar, susținerile orale ale părților precum și rezumatele de concluziuni depuse la dosar.

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele :

Librăria „Socec” s'a înființat în București în anul 1856, sub firma „Librăria Nouă Socec et Comp.”, de către defunctul I. V. Socec, autorul reclamanților, și a durat sub această firmă până în anul 1895 când, bătrânul Socec, pentru a răsplăti serviciile aduse de fiul său Ioan I. V. Socec, îl asociază și pe acesta în firmă pe timp de 10 ani, și în anumite condițiuni prevăzute în contractul de Societate din Mai 1895.

După moartea bătrânului Socec, moștenitorii săi Ioan și Emil I. V. Socec împreună cu Suzana Maior Al. Socec, formează în anul 1904, o societate în comandită simplă, care durează până în anul 1905, când reclamanții împreună cu Suzana Socec, Alexandru Boerescu, M. Rubinescu și avocații I. G. Saita și N. G. Saita, constituiesc o societate anonimă pe acțiuni, având numele de „Societatea anonimă Socec et C-nie” pentru exploatarea comerțului de librărie, papetărie și a industriei artelor grafice, pe timp de 30 de ani, adică până în anul 1935,

Capitalul social s'a fixat la suma de 1.762.000 lei împărțit în 1762 acțiuni de 1000 lei fiecare și a fost în întregime vărsat de către membrii fondatori — care astfel deveneau proprietarii tuturor acțiunilor, de oarece 1.740.000 lei, fusese subscris de reclamanți și numai 82 acțiuni aparțineau celorlalte persoane.

În anul 1919, Ioan I. V. Socec, cumpărând el totalitatea celor 1762 acțiuni, prin actul din 7 Mai 1919, le vinde Băncii Marmorosch Blank, adică vinde întreg fondul de comerț compus din imobile, mărfuri și creanțe, prevăzându-se în acest act de vânzare că „Banca Marmorosch Blank, prin cumpărarea acestor acțiuni „Socec et Comp devine proprietara întregii averi mobiliare și imobiliare de orice natură, ce aparține „Societății anonime Socec, având dreptul de a continua firma Socec” și de a se folosi de drepturile „ce decurg din contractele societății... etc... iar mai departe Banca Marmorosch Blank și mandanții săi, vor intra de drept și de fapt în proprietatea și posesiunea întregului fond de comerț în momentul semnării prezentului act.

Că, la finele acestui act se mai stipulează următoarea clauză: „subsemnatul Ioan I. V. Socec, mă oblig ca în termen de zece ani, să nu constituie nici o Societate cu firma Socec et Comp. pentru comerțul și industria exercitată astăzi de Societatea anonimă I. V. Socec et Comp.”

Având în vedere că, în urma acestei vânzări, la 12 Mai 1919, se încheie un proces-verbal, prin care Ioan I. V. Socec, predă Băncii Marmorosch Blank întregul fond de comerț al Societății anonime Socec et Comp. compus din numerar, efecte, mărfuri, imobile, creanțe de încasat, ateliere, sucursale, etc., — stipulându-se că după această predare, nici una din părți nu mai are vre-o pretențiune contra celeilalte, în afară, bine înțeles, de executarea celorlalte clauze ale convențiunii.

Că, la 10 Iunie 1919, se ține și adunarea generală

a acționarilor sub președinția lui Ioan I. V. Socec, care, aprobă gestiunea exercițiului precedent, dă descărcare consiliului, aprobă bilanțul, repartizează beneficiul, aprobă modificarea unor dispozițiuni din statute și ia act de demisiunea din consiliul de administrație a lui Ioan și Emil I. V. Socec, alegându-se în locul lor pe C. Xeni, Popa Lizeanu și Ștefan Lambru.

Având în vedere că, Societatea anonimă Socec et Comp. a continuat a funcționa mai departe, — Banca Marmorosch Blank transmițând și ea la rândul ei acțiunile altor persoane în aceleași condițiuni până în anul 1925, când la 31 Mai, adunarea generală extraordinară decide sporirea capitalului cu o nouă emisiune de 20.000.000 lei, modificând și unele dispozițiuni din statute, în ce privește durata Societății, pe care o face nelimitată, extinzând și opera activității, de oarece prevede că pe lângă comerțul de librărie, papeterie, editură, vânzare de articole de biurow, papeterie, galanterie, și arte grafice, Societatea să poată face și acte de comerț care să fie accesoriile întreprinderii principale și anume: închiriere, cumpărare și construire de imobile, cumpărare și închiriere de mașini și instalațiuni, împrumuturi sub diferite forme cum și participare la orice alte întreprinderi.

Având în vedere că reclamantii cer prin acțiunea de față, a fi obligată Societatea anonimă Socec et Comp. să șteargă din compunerea actualei sale firme numele de *Socec*, care este numele patronimic al lor pentru următoarele considerațiuni: 1) numele patronimic este inalienabil și ca atare nu poate, chiar încorporat temporar într'un nume comercial, să fie cedat; 2) că, în orice caz, această cesiune nu ar putea fi făcută decât pe un timp limitat, necesar a câștiga încrederea clientelei; 3) Societățile anonime nu pot să cuprindă în denumirea lor un nume patronimic conf. art. 78 din cod. com.

Având în vedere că, în primul rând, trebuie de observat că o Societate anonimă este o persoană distinctă de persoana acționarilor, având patrimoniul ei aparte și cele mai multe ori o durată îndelungată și chiar nelimitată.

Că, acționarii se pot schimba la infinit prin transmiterea acțiunilor lor, Societatea rămâne aceeași, indiferent de cei ce posedă acțiunile la un moment dat, — ceea ce de altfel și caracterizează denumirea de Societate „*anonimă*“.

Având în vedere că în speță Societatea anonimă Socec et Comp. a fost autorizată de Tribunalul comercial să ia ființă, prin sentința No... din.....

Că, membrii fondatori, reclamantii de astăzi, care erau și *proprietarii tuturor acțiunilor*, au înscris în denumirea Societății numele lor de Socec, dând astfel naștere acestei personalități juridice dectincte, sub denumirea de Societatea anonimă Socec et comp., și care a fost autorizată de tribunal să ia ființă și să trăiască sub această denumire.

Că acțiunile fiind la purtător, și proprietatea lor transmițându-se la infinit prin simpla tradițiune, acțiunile acestei societăți au început și ele să circule, fără ca prin aceasta să influențeze întru cât-va viața so-

cietății sau să modifice ceva din condițiunile ei de viață.

Astfel, Ioan I. V. Socec, la un moment dat, în anul 1919, posedând totalitatea acțiunilor, le transmite, prin actul de vânzare, arătat mai sus, din 7 Mai 1919, Băncei Marmorosch-Blank; — această Bancă, la rândul ei, le-a transmis altor persoane, așa că astăzi, nu se știe și nici nu interesează, cine sunt posesorii acestor acțiuni, destul numai de reținut, că aceste transmisțiuni succesive ale acțiunilor n'au putut influența întru nimic condițiunile de existență ale societății.

Prin urmare, nu poate fi vorba în speță, de cesiunea vre-unui nume patronimic, sau a unui nume comercial făcut unui comerciant sau unei alte societăți comerciale ci pur și simplu de vânzarea unor acțiuni la purtător, operațiune perfect valabilă și independentă de societatea căreia aparțin, iar condițiunile vânzării interventă între vânzătorul acțiunilor și cumpărătorul lor, nu sunt întru nimic opozabile societății, ele privind numai raporturile dintre cumpărător și vânzător; societatea este și rămâne aceeași — numai acțiunile ei circulă din mână în mână.

Astfel, dacă un acționar, vânzându-și acțiunile sale, ar stipula în act obligațiunea pentru cumpărător de a face să se schimbe denumirea societății, acest acționar nu ar avea nici o acțiune contra societății în care n'are nici un raport, ci numai contra cumpărătorului său, pentru a-l sili să-și execute obligațiunea ce și-a luat, adică de a *convoca adunarea generală* și a decide schimbarea denumirii societății, de oarece singura în măsură a modifica ceva în condițiunile de existență ale societății, este numai adunarea generală.

Tot astfel un acționar, fondator al societății, sau un acționar principal, care au dat denumirea societății, prin numele lor, după ce și-au vândut acțiunile, *fără să impue vre-o obligațiune de schimbarea denumirii*, și după ce aceste acțiuni au trecut și mai departe, nu mai pot veni să ceară *societății*, cu care nu mai are nici un raport și care n'are nici o obligațiune față de dânsul, să-și schimbe denumirea, pentru cine știe ce motive, de oarece societatea își dobândește denumirea *în virtutea actului său constitutiv*, care i-o fixează fără termen și numai adunarea generală o poate modifica în condițiunile fixate de statute.

Prin urmare, nu poate fi vorba de *cesiunea unui nume comercial*, ci pur și simplu de vânzarea unor acțiuni la purtător, de către un acționar fondator și care n'a impus cumpărătorului său și obligațiunea de a face ca societatea să-și schimbe denumirea sa.

Intr'adevăr, prin actul de vânzare din 7 Mai 1919, Ioan I. V. Socec, când a vândut *totalitatea* acțiunilor Băncei Marmorosch-Blank nu numai că nu a stipulat vre-o obligațiune pentru cumpărătoare de a schimba ceva din denumirea Societății, dar din contra, au stipulat printr'o clauză expresă că Banca „*morosch-Blanc*“, prin cumpărarea acestor 1762 acțiuni „*Socec et Comp.*“ devine proprietara întregii averi mobiliare și imobiliare, de orice natură, ce aparține firmei Socec et Comp., **având dreptul de a continua firma Socec et Comp.** și de a se folosi de toate drep-

„turile ce decurg din contractele societății cu autorități, din convențiunile pentru editarea de cărți și altele...”

Că, prin urmare, nici față de Banca Marmorosch Blank, reclamanții nu ar putea acționa, fiindcă nu numai că nu i-a impus obligațiunea de a schimba denumirea societății, dar din contră, i-a dat dreptul să continue nelimitat firma Socec et Comp.

Având în vedere că reclamanții susțin că prin actul de vânzare din 7 Mai 1919, nu s-a permis nelimitat Băncii Marmorosch Blank de a continua firma Socec, ci numai pe timp de 10 ani, începând de la data autentificării actului.

Intr'adevăr, în partea finală a actului de vânzare, există clauza, prin care se prevede că „subsemnatul Ioan I. V. Socec, mă oblig ca în termen de zece ani să nu constituie nici o societate cu firma Socec et Comp. pentru comerțul și industria exercitată azi de Soc. Anonimă I. V. Socec et Comp.”

Că această clauză nu trebuie interpretată izolat, ci trebuie pusă în concordanță cu celelalte clauze din contract, care se explică unele prin altele, fără a se produce cel mai mic dubiu.

Intr'adevăr în actul de vânzare se stipulează expres că Banca cumpărătoare a devenit proprietara tuturor acțiunilor, a întregului fond de comerț al societății Socec et Comp.; deasemenea se mai prevede clar că Banca cumpărătoare „va avea dreptul de a continua firma Socec et Comp., — și atunci clauza finală nu poate fi interpretată ca o clauză restrictivă pentru Banca Marmorosch Blank, ci din contră, restrictivă pentru reclamantul Ioan I. V. Socec, adică, că acesta din urmă timp de 10 ani nu va putea deschide o întreprindere similară pe același nume.

Și aceasta se explică ușor, fiindcă dacă și Ioan I. V. Socec ar fi deschis imediat o întreprindere similară, sub aceeași firmă Socec, desigur că s'ar fi produs o confuzie ușor de explicat asupra clientelei, care ar fi prejudiciat vechea întreprindere și Banca cumpărătoarea acțiunilor și a fondului de comerț.

A interpreta altfel această clauză, ar însemna să anihilăm orice efect altei clauze exprese și clare din contract și de o importanță covârșitoare, anume pe aceleia prin care se prevede că Banca Marmorosch Blank va avea dreptul să continue firma Socec et Comp.

Prin urmare, din toate cele expuse până aci, rezultă că nu a fost vorba de cesiunea vre-unui nume comercial, ci de vânzarea unor acțiuni la purtător, care s'a făcut, independent de existența societății, și mai ales s'a făcut cu mențiunea expresă din partea vânzătorului că Banca cumpărătoare va putea continua nelimitat firma Socec et Comp., — astfel că astăzi același vânzător nu mai poate pretinde ca societatea să șteargă din denumirea sa, numele de Socec, sub cuvânt că acest nume i-ar aparține ca nume patronimic.

Dar să discutăm și chestiunile de principiu aduse în discuțiune de reclamanți.

Având în vedere că în primul rând, reclamanții au susținut că numele de Socec, fiind un nume patronimic, nu poate fi cedat, și numai în cazul când este

accesoriul unui fond de comerț, numai în această ipoteză ar putea fi cedat pe un timp limitat, necesar ca cesionarul să-și asigure clientela.

Având în vedere că nu se contestă că numele de Socec ar fi numele patronimic al reclamanților.

Că iarăși, este de principiu, că numele civil sau de familie, este un atribut al personalității omenești, care durează atât timp cât trăește și persoana care-l poartă fără a putea fi transmis pe calea succesiunii la bunuri și ca atare el este inalienabil și imprescriptibil, atât după principiile codului civil cât și după legea asupra numelui din 17 Martie 1896.

Că această regulă firească își are aplicațiunea în toată rigoarea sa când este vorba de numele civil, și a fost admisă întotdeauna atât la noi cât și în toate țările.

Că însă, cu timpul, individul, prin activitatea sa, strânge în jurul acestui atribut un *capital*, care constă în munca, cinstea și promptitudinea executării angajamentelor sale, și se manifestă pe târâmul comercial printr'o clientelă strâns legată de acest nume datorită reputațiunii sale.

Intr'adevăr, prin felul cum e servit publicul, prin calitatea mărfurilor și prin încrederea ce inspiră însuși comerciantul, acel nume devine punctul principal de atragere al clientelei, și semnul distinct al întreprinderii, în acest caz numele nu mai este o simplă desemnare de persoană, ci un produs al individului, care are la un moment dat o valoare pecuniară și ca atare poate face obiectul unei transacțiuni.

Că, în acest caz, numele este așa de strâns legat de fondul de comerț, încât separarea lui ar însemna distrugerea aceluși comerț, și din această cauză este astăzi generalmente admis că numele comercial poate fi cedat.

Că, numele comercial devine astfel o *marcă* distinctivă a întreprinderii, un bun incorporeal, un element al patrimoniului comerciantului și ca atare susceptibil de cesiune, renunțare și prescripție, fiindcă în această ipoteză conținutul numelui comercial este cu totul altul decât al numelui patronimic.

Cu timpul, numele fondatorului se identifică atât în întreprindere și constituie un semn distinctiv al ei, încât unii autori anihilează numele cu o *insignă* a comerțului sau cu o *denumire* a sa. (Pouillet, pag. 609).

Intr'adevăr, o denumire este o desemnare printr'un nume generic a unui stabiliment comercial sau industrial, că un nume patronimic poate fi o denumire sub condițiunea ca să fi devenit în comerț numele unui articol, *al unei industrii sau al unui comerț determinat*, fiindcă în cele din urmă, numele sfârșește prin a se izola complet de persoana fondatorului și nu devine pentru public decât desemnarea unei case de comerț sau de industrie.

Având în vedere că o parte din doctrină a considerat numele așa de strâns legat de fondul de comerț, încât opinează că cesiunea fondului de comerț, făcută în termeni generali și fără restricțiuni, cuprinde prin ea însăși în profitul cesionarului, facultatea de a lua numele cedentului și de a se servi de marcă,

insigna și etichetele care i aparțineau (V. Rendu, No. 518 — Bedaride No. 466).

Că ceia ce se vinde în comerț este deci, fondul comercial, în care se găsește *implicit* și clientela, formată de reputația numelui comercial, și atunci cedarea acestui nume înseamnă și cedarea clientelei, ceea ce este esențialul într'o asemenea convențiune.

Astfel că, nu se cedează, propriu zis, numele patronimic, atunci când el a servit ca nume comercial, ci se cedează posibilitatea practică ca aceeași clientelă să fie menținută și noului achizitor al fondului de comerț, cu alte cuvinte, un bun patrimonial, care necontestat poate face obiectul unei transacțiuni.

Prin urmare, rămâne stabilit, în principiu că *numele comercial*, fiind un capital, un bun patrimonial, o sursă importantă de câștiguri, poate fi cedat *odată cu cesiunea fondului de comerț*, de care este indisolubil legat.

Având în vedere că reclamantii susțin că, din moment ce numele comercial servește pentru a păstra și atrage clientela, cedarea lui nu poate fi admisă decât numai pentru timpul necesar ca noul achizitor să-și câștige și el încrederea publicului, — prin urmare o cesiune pe timp limitat, iar limita rămâne să fie fixată de justiție de la caz la caz.

Intr'adevăr, în doctrină se discută două sisteme diametral opuse, — unul mai riguros care asimilează numele comercial cu numele civil sau patronimic, și conchide că nu poate fi obiect de proprietate, nici atunci când este incorporat într'un nume comercial și deci nu poate fi nici transmisibil, în alt mod decât prin efectul legii, și nici prescriptibil, — un alt sistem cu totul opus, dar a cărui principii sunt admise aproape de unanimitatea autorilor, consideră numele comercial ca un adevărat element al patrimoniului, datorită muncii comerciantului, care a câștigat o clientelă constantă, o sursă importantă de câștig, un semn distinctiv al unui stabiliment comercial sau industrial, și deci susceptibil de cesiune sau prescripțiune, ca orice bun patrimonial care se află în comerț.

Că, între aceste două sisteme, s'a interpus un al treilea sistem, care caută să împace atât principiile incesibilității numelui patronimic cât și obligațiunea transmiterii clientelei odată cu celelalte bunuri ale fondului de comerț, care nu se poate face decât numai cedând și numele comercial și atunci, acest sistem, plecând de la premisa că atunci când se cedează un fond de comerț, cesionarul are drept și la folosința numelui comercial al cedentului, decide că numele comercial, care, deși conține însuși numele patronimic al cedentului, poate să fie cedat, însă *nu perpetuu ci numai pentru timpul necesar spre a se efectua și trecerea clientelei de la fostul comerciant la cel actual*.

Având în vedere că în expunerea făcută mai sus, s'a arătat că numele comercial, fiind un capital, o sursă importantă de câștig, *deci un bun patrimonial*, poate și trebuie să fie cedat odată cu fondul de comerț — bine înțeles, în lipsă de convențiune contrară unde voința părților reglementează această chestiune.

Că, aceste principii sunt necontestate de nimeni și

admise aproape de unanimitatea doctrinei, — și atunci având aceste premise ca certe, în mod logic ajungem la concluzia posibilității numelui comercial, *fără nici o restricțiune*.

A admite că cesiunea numelui comercial să fie limitată, ar fi, ca fără text de lege și în mod arbitrar să se oprească convențiuni, cari nu contrazic nici un principiu de ordine publică, fiindcă s'a arătat că regulile din codul civil relative la inalienabilitatea numelui, nu-și are nici o aplicațiune când e vorba de numele comercial, și să se înlătore o concluziune logică și firească care se trage din principii necontestate.

Că dacă, cesiunea numelui comercial, este însăși cesiunea unui bun incorporeal, al unui element al patrimoniului comerciantului, atunci regula nu mai este *inalienabilitatea*, și deci posibilitatea reducerii ei în timp, ci, din contră, regula este *alienabilitatea*, și deci pentru o limitare a ei, trebuie, *fie un text de lege*, fie o convențiune a părților.

Având în vedere că principiile de drept nefiind decât o manifestare a vieții reale, în stare de perpetuă mișcare și prefacere, jurisprudența are datoria să țină seamă de această schimbare a nevoilor vieții reale și să păstreze un echilibru între principiile de drept și aceste nevoi de viață — dar nici de cum să creieze restricțiuni, care nu numai că nu sunt dictate de lege, dar împedică dezvoltarea unor instituțiuni născute din nevoile de viață, la un anumit timp, și de care cea dintâi trebuie să țină seamă.

Având în vedere că dacă rămâne stabilit principiul că numele comercial poate fi cedat odată cu fondul de comerț, discuțiunea, dacă poate fi cedat perpetuu sau temporar, s'ar putea pune, atunci când părțile în convențiunea lor n'au stipulat nici o clauză cu privire la durata cesiunii numelui, fiindcă atunci, s'ar putea spune, bazat pe o *intențiune presumată* a părților, ca această cesiune s'a făcut numai pentru timpul necesar transferării clientelei de la cedent la cesionar, — această discuțiune însă nu-și mai poate avea loc, când se constată că intențiunea părților a fost ca cesiunea numelui comercial să fie făcută fără *nici o limită de durată*, de oarece, din expunerea făcută mai sus, s'a arătat că nimic nu se opune ca voința părților să determine durata cesiunii numelui comercial, fie perpetuu, fie limitată.

Având în vedere că prin actul de vânzare din 7 Mai 1919, atunci când Ion I. V. Socec, a vândut totalitatea acțiunilor Societății anonime I V. Socec et Comp., Băncei Marmorosch Blank, a cedat și numele comercial Socec, fără nici o restricțiune, prevăzând o clauză expresă prin care dă drept Băncei cumpărătoare „*de a continua firma Socec*“, iar printr'o altă clauză se mai obliga vânzătorul ca el însuși să nu mai deschidă un comerț similar, pe același nume Socec, timp de 10 ani, — ceiace înseamnă că cesiunea numelui a făcut-o pentru totdeauna.

Și atunci, din moment ce reclamantul a cedat odată cu fondul de comerț, și numele comercial, fără ca prin acea convențiune, să se fi limitat durata acestei cesiuni, ci din contră, s'a prevăzut expres că cesiunea este făcută fără nici o limită în timp, nu mai poate

veni astăzi să pretindă că numele comercial nu putea să-l cesioneze și că în orice caz nu putea să-l cesioneze decât temporar.

Deasemenea nici Emil I. V. Socec nu poate avea mai multe pretențiuni, căci, deși nu e semnat în actul de vânzarea acțiunilor Băncii Marmorosch Blank, însă, el și-a vândut anterior toate acțiunile fratelui său Ion I. V. Socec, care l'a rândul său le-a vândut Băncii.

Că nu trebuie de perdut din vedere că prin actul din 7 Mai 1919, s'a vândut totalitatea acțiunilor Societății anonime Socec et Comp. în număr de 1762, adică întreg fondul de comerț al numitei Societăți.

Având în vedere că se mai discută în doctrină că, atunci când se cedează numele comercial, cesionarul trebuie să arate în firmă, *calitatea sa de succesor*, pentru a preveni orice confuziune posibilă între firma nouă și cea veche, însoțind numele fostului proprietar de cuvântul „*Succesor*“, *fost*, etc. — dar în speță, această discuțiune nu poate fi posibilă, fiind vorba de o societate anonimă, o asociațiune de capitaluri, o personalitate distinctă de cea a acționarilor, unde *sucesiunea* acționarilor nu poate interesa, căci acțiunile circulă la infinit din mână în mână, fără ca existența Societății să poată fi influențată întru câtva.

Având în vedere că în ce privește cesiunea numelui comercial, Curtea de Casație Franceză, a stabilit definitiv jurisprudența după care dreptul cesionarului de a uza de numele cedentului, este *fără nici o limită*, și se transmite tuturor exploataților succesivi (Req. 3^e févr. 1909. Sir. 1909).

Că, dacă admitem același principiu al inalienabilității numelui și când e vorba de un nume comercial, atunci nu vedem cum se mai menține acest principiu, când se cedează numele comercial *chiar temporar*, fiindcă, fie că se cedează pentru totdeauna, fie că îl cedează temporar, principiul este călcat și într'un caz și într-altul.

Că dacă același principiu de ordine publică al inalienabilității numelui patronimic, domină și numelui comercial, atunci *aceiași ordine publică este atinsă*, când numele este cedat, fie *chiar temporar*, fiindcă și în acest caz, este *tot o cesiune*. și deci o abdicare de la acest principiu; — dar dacă considerăm însă numele comercial, ca un bun patrimonial, așa cum îl consideră chiar și doctrina care admite cesiunea temporară, atunci trebuie în mod necesar să conchidem că oricine poate să uzeze de acest lucru așa cum crede de cuviință și deci și posibilitatea de a-l ceda pentru totdeauna, ca ori care alt lucru din patrimoniul său.

Având în vedere că, în speță, nu poate fi vorba nici de cesiunea unui nume comercial, fiindcă numele de Socec, în decursul timpului s'a trasformat într'o adevărată *denumire*, — care necontestat poate fi cedată odată cu fondul de comerț.

Intr'adevăr, prin insignă se înțelege un semn care deosebește o casă comercială și constă, de obicei,

prin desemnarea unei figuri, ori alte indicațiuni, cari servesc pentru a individualiza o întreprindere de comerț.

Denumirea însă, este desemnarea *prin un nume generic* a unui stabiliment comercial sau industrial; — că, denumirea nu poate fi un nume patronimic decât cu condițiunea ca *acest nume patronimic să și devenită printr'o lungă întrebuințare un nume generic, adică să și devenit în comerț numele unui articol, al unei industrii sau al unui comerț determinat.*

Că, în speță, numele de Socec, a suferit deja această transformare, în decursul timpului, s'a trecut în limba uzuală denumirea unei comerț determinat.

Intr'adevăr, s'a arătat că defunctul Socec, a înființat această întreprindere de *librărie, papetărie, editură, tipografie și arte grafice* încă din anul 1856; că la 1895 s'a transformat în societate în nume colectiv, iar la 1904 în societate în comandită simplă, tot sub aceeași formă de *Socec*, și a durat până în anul 1905, când s'a transformat în societate anonimă pe acțiuni sub denumirea *Socec et Comp.* pentru exploatarea comerțului de librărie, papetărie și industria artelor grafice denumire pe care o are și astăzi.

Că, prin urmare, în timpul îndelungat de *75 ani*, comerțul acesta a continuat sub numele de Socec; — că a căpătat o reputație care i-a atras o clientelă importantă, *deprinsă a vedea sub acest nume magazinul*, și deprinsă a-i fi servit o marfă de o anumită calitate, grație căreia i s'a acordat toată încrederea aceste clientele.

Că, în acest timp, s'au deschis sucursale, în celei mai mari orașe din țară, pentru același comerț, astfel că astăzi, ori unde, în țara Românească, numele de Socec, este cunoscut ca desemnarea comerțului de librărie, papetărie și a industriei de arte grafice.

Având în vedere că dat fiind îndelungata întrebuințare a acestui nume, timp de 75 ani continui, numele de Socec a trecut în limba uzuală ca un nume generic, devenind numele comerțului de librărie și a industriei de arte grafice, adică numele unei industrii și a unui comerț determinat.

Că, prin această întrebuințare, numele de Socec, s'a izolat complect de persoanele care-l poartă și a devenit pentru public desemnarea unei case de comerț și de industrie.

Având în vedere că din cele expuse, rezultă că în speță, este vorba de o adevărată *denumire*, care a putut fi cedată odată cu fondul de comerț, și ca atare 1-ul și al 2-lea motiv, din acțiunea reclamantilor sunt nefondate și urmează a fi înlăturate.—

Având în vedere că reclamantii au mai susținut în ultimul rând, că Societatea anonimă Socec, a înscris în mod ilegal în denumirea sa, numele patronimic de Socec, într'u cât potrivit art. 78 al. 2 C. Com. Societățile anonime nu pot fi determinate prin numele nici unuia din asociați.

Având în vedere că potrivit art. 78 al. 2 C. Com. Societatea anonimă nu are firmă socială și *nu poate*

fi determinată prin numele nici unuia din asociați, ea este însă calificată printr'o denumire particulară sau prin arătarea obiectului întreprinderii sale.

Având în vedere că în primul rând trebuie de observat, că textul oprește ca societatea anonimă să fie desemnată prin numele unuia *din asociați*, dar nu oprește ca în denumirea sa să cuprindă numele fondatorului sau fostului proprietar al stabilimentului comercial.

Că, în speță, Societatea anonimă Socec nu mai cuprinde în denumirea sa *numele vre-unui acționar*, ci cuprinde numele fondatorului librăriei Socec, care a înființat-o încă din 1856 sub firma „Librăria Nouă Socec et Comp.” —, astfel că nu este nici o abatere de la dispozițiunile art. 78 C. Com.

Având în vedere ca Societatea anonimă Socec a fost constituită în anul 1905, de către însuși reclamantii de astăzi, ca principali fondatori, cari *i-au dat această denumire*.

Că, cererea de autorizare a fost o supusă spre aprobare Tribunalului comercial, conf. art. 138 C. Com. — care după ce a ascultat concluziunile Ministerului public, a examinat dacă actul constitutiv și statutele sunt conforme cu legea, și prin sentința No..... din, a autorizat ca această societate să funcționeze așa cum fusese constituită.

Că, această sentință deși publicată și adusă la cunoștința tuturor, nu a fost apelată de nimeni în termenul de 15 zile prevăzut de lege.

Având în vedere că sentința de autorizare fiind rămasă definitivă, astăzi nimeni nu mai poate pretinde, că rău s'a permis societății să înscrie în denumirea sa numele de Socec, cu atât mai puțin reclamantii, cari i-au fixat *această* denumire și au cerut Tribunalului să dea societății autorizarea de a funcționa sub această denumire —, când au vândut totalitatea acțiunilor, au cedat și dreptul de a continua firma Socec et Comp.

Având în vedere că în al doilea rând, orice acțiune ar deriva din această autorizare de funcționare, *este prescrisă* de oarece conf. art. 947 C. Com. au trecut mai mult de 10 ani de la data când sentința de autorizare a rămas definitivă.

Mai mult, au trecut și 10 ani de la data când reclamantii au vândut acțiunile societății, 7 Mai 1919 — astfel ca astăzi, orice acțiune ce eventual ar fi avut, este prescrisă.

Având în vedere că deși există interdicțiunea art. 78 C. Com., toată doctrina legitimează uzajul de a înscrie în denumirea societăților anonime, numele patronimic al fondatorului, de oarece această interdicțiune nu exclude dreptul, ca societățile anonime să însereze sub denumirea lor numele predecesorului sau fondatorului, fie că a subscris acțiuni, fie că nu a predat nici una, esențialul fiind *ca angajamentele să nu fie semnate cu numele său* (Thaller pag. 268. No. 490).

Ca o dovadă că pretutindeni s'a adoptat acest mod de a vedea, este că atât în Franța, unde există aceiași dispozițiune legală ca și la noi, cât și în Italia, Germania, Anglia, sunt mii și mii de societăți anonime

cari au înscris în denumirea lor, numele unuia din fondatori sau principalii acționari.

S'ar putea spune că cele mai de seamă întreprinderi comerciale din lume, sunt cunoscute sub denumirea, numelui fondatorului lor, fără ca să existe vre-o hotărîre judecătorească care să le fi refuzat autorizarea.

Deasemenea la noi, există numeroase societăți anonime și aproape cele mai importante — (Marmorosch Blank, Krisoveloni, Bercovici, Bragadiru, etc.) cari au înscris în denumirea lor, numele unuia din fondatori sau principali acționari, și aceste denumiri au fost consacrate ca legale, de hotărîrile judecătorești care le-au autorizat a funcționa.

Având în vedere că jurisprudența, poate, ținând seamă de prefacerile vieții sociale, să completeze lacunele legii, și să o acomodeze cu nevoile veșnic în prefacere; — a înlătura realitățile vieții și a aplica principiile de drept în toată rigiditatea lor, este a ignora că dreptul izvorăște însăși din viața socială și că trebuie să corespundă în fiecare moment cu nevoile economice și cu idealurile morale ale unei societăți.

Că deci acest motiv fiind nefondat, acțiunea reclamantilor urmează a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Judecător V. Popovici respinge

Semnați: I. Costin, Victor Popovici.

JURISPRUDENȚA STRAINA

DIVORȚ. — *Obiceiul de băutură. — Injurie gravă*

Dacă în drept se poate susține că obiceiul de a bea nu atrage ruptura legăturii conjugale, nu poate fi astfel când un asemenea obiceiuri, chiar fără a merge până la beție, putând avea ca rezultat de a compromite demnitatea aceluia care le practică și sunt, pentru celalt soț, o sursă de turburări în viața menajului, de vexațiuni, de umilințe continue; în acest caz, ele pot constitui injurii grave de natură a justifica o cerere de divorț contra aceluia care își permite asemenea excesuri urâte și permanente.

S. Colmur, 16 Aprilie 1929.

S. rép. somm. 1929. 7. 2052.

* * *

EXPERT. — *Expertiză. — Nulitate. — Apărare în fond.*

Nulitatea unei expertize la care părțile nu au fost regulat citate este acoperită prin apărarea în fond prezentată înaintea primilor judecători.

Cas. fr. 28 Martie 1928.

S. rép. somm. 1929. 7. 2983.